

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/29/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8521201751
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8521201751.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Eduarda Valenčina v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: 1/ A. H., N.. XX.X.XXXX, C. A. K. Č.. XX, XXX XX K., C..Č.. X. V. XX, XXX XX B. Ľ., 2/ Z. H., N.. XX.X.XXXX, C. A. K. Č.. XX, XXX XX K., C..Č.. X. V. XX, XXX XX B. Ľ.Ň., zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa, Farbiarska 57, 064 01 Stará Ľubovňa, detí rodičov: matka B. H., N.. XX.X.XXXX, A. K. Č.. XX, XXX XX K., C..Č.. X. V. XX, XXX XX B. Ľ., a otec Q. H., N.. XX.X.XXXX, C. A. R. X, XXX XX K., zastúpený JUDr. Gáborom Százazom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Garbiarska 20, 064 01 Stará Ľubovňa, v konaní o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, o návrhu otca mal. detí na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 2P/140/2021-26 zo dňa 05.01.2022 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje uznesenie.
- II. Dáva podnet súdu prvej inštancie na postup podľa § 37 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Otec sa návrhom vo veci samej domáhal zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností vo forme zverenia maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti a určenia výživného zo strany matky. Zároveň navrhol nariadiť neodkladným opatrením zverenie maloletých do jeho osobnej starostlivosti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Stará Ľubovňa ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že cit.:

„I. Súd návrh navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a.“

3. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. §§ 2; 360 ods. 1; 366; 367 ods. 1, 2, 4 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), §§ 324 ods. 1; 325 ods. 1, 2; 329 ods. 1 až 3; 330 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a podľa ust. § 62 ods. 1 až 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“).

4. Konštatoval, že danej veci súd nezistil potrebu neodkladného zásahu súdu do pomerov účastníkov konania. Súd poukázal na správu Obvodného oddelenia PZ B. Ľ.L., z ktorej vyplýva, že doposiaľ nepreverovali oznámenie a ani nezasahovali pri riešení konfliktov matky maloletých detí. Ďalej súd

poukázal na správu kolízneho opatrovníka a konštatoval, že nie sú preukázané navrhovateľom tvrdené skutočnosti o neschopnosti matky zabezpečiť deťom osobnú starostlivosť. Matka sa podrobuje protialkoholickému liečebnému režimu ambulantnou formou, či dodržiava liečebný režim, resp. či je nevyhnutná ústavná forma liečby, bude predmetom ďalšieho dokazovania. Taktiež samotné mal. deti (mal. Z.) uviedli, že na čas, keby matka podstupovala protialkoholickú liečbu ústavnou formou, by išli bývať k starým rodičom - nie k otcovi, ktorý podľa vyjadrenia detí nemá také bytové podmienky, v ktorých by chceli bývať. Za daného stavu súd nevidí potrebu rozhodnúť vo veci neodkladným opatrením, keď nie je osvedčená bezprostredná ujma hroziaca maloletým deťom, ako aj potreba okamžitého zásahu súdu, maloleté deti sú v osobnej starostlivosti matky, zatiaľ neboli zistené závažné nedostatky v tejto starostlivosti, matka deťom zabezpečuje celodennú osobnú starostlivosť, nie je osvedčené, aby sa deti ocitli v situácii ohrozujúcej ich zdravý vývoj. Keďže s poukazom na vyššie uvedené nie je osvedčená danosť práva a potreba bezprostrednej úpravy pomerov spočívajúca v zmene zverenia maloletých detí, navrhovateľ neosvedčil naliehavosť bezodkladnej úpravy pomerov, ani bezprostrednú ujmu hroziacu maloletým deťom, odôvodňujúcu okamžitý zásah súdu prostredníctvom nariadenia neodkladného opatrenia. Súd konštatoval, že tvrdenia otca, ktorými spochybňuje schopnosť matky zabezpečovať osobnú starostlivosť maloletým deťom, jej závislosť na alkohole, vplyv závislosti matky na schopnosť jej starostlivosti o maloleté deti, budú predmetom dokazovania vo veci samej.

5. O nároku na náhradu a výške trov konania súd rozhodne v zmysle § 58 CMP v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

III. Obsah odvolania otca a vyjadrení k odvolaniu

6. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec. Žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, resp. napadnuté uznesenie zmeniť a návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť. Z vyjadrenia matky mal. detí je nesporné, že má problém s nadmerným užívaním alkoholických nápojov, mala 2 recidívy, kvôli ktorým k nim chodila polícia a záchranka. Taktiež matka uviedla, že sa lieči na depresie a navštevuje psychiatrickú a psychologickú ambulanciu. Navrhovateľ sa domáha dočasného zverenia z dôvodu, že matka mal. detí v súčasnosti nie je schopná zabezpečiť starostlivosť mal. deťom. Odvolaciemu súdu predkladá video nahrávku, z ktorej vyplýva, že matka mal. detí bola dňa 09.01.2022 tak pod vplyvom alkoholu, že nebola schopná sa postarať nie to o mal. deti, ale ani o seba. Takéto „stavy“ matky sa pravidelne opakujú, pričom maloleté deti sú toho svedkami. Taktiež súdu predkladá niekoľko fotografií matky mal. detí, na ktorých je matka pod vplyvom alkoholických nápojov. Niekoľkokrát sa stalo, že mal. Z. z dôvodu zlého zdravotného stavu matky spôsobeného požitím alkoholických nápojov privolala aj záchrannú zdravotnú službu. Na základe toho o mal. deti sa stará otec, ktorý je neustále na telefóne a v prípade potreby prichádza do domácnosti matky, deti zoberie so sebou do svojej domácnosti, kde im zabezpečuje starostlivosť.

7. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že matka sa pobytovo podrobuje protialkoholickému liečebnému režimu, ktorá bola podmieňovaná aj tým, aby počas jej neprítomnosti mal. deti neprestupovali na inú školu do K.. Z vyjadrenia otca mal. detí vyplýva, že po dohode s matkou mal. deti neprestúpili na inú školu. Uviedol, že sa prispôbili situácii tak, že počas pracovného týždňa sa o mal. deti osobne stará druh matky, p. Š., ktorý sa taktiež stará o spoločné dieťa, ktoré má s matkou - mal. H.. Z vyjadrenia mal. detí vyplýva, že takto dočasne nastavený rodinný systém im vyhovuje, čo bolo zohľadnené rodičmi mal. detí. Z uvedeného dôvodu je v súdnom konaní potrebné ďalšie dokazovanie vzhľadom na závažnosť rodinnej situácie. Kolíznemu opatrovníkovi sa javí ako vhodné vzhľadom na to, že matka sa podrobuje aktuálne protialkoholickému liečebnému režimu, ponechať matke časový priestor, aby sa pokúsila úspešne ukončiť liečbu. Vzhľadom na uvedené, nech odvolací súd zvaží nevyhnutnosť úpravy, resp. zmeny u zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti otca neodkladným opatrením s prihliadnutím na aktuálnu situáciu v rodine.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ustanovenia § 34 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. CMP, preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

9. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s prihliadnutím na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i argumenty otca predstreté v odvolacom konaní a vyjadrenia kolízneho opatrovníka bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ mal za dôvodné nevyhovieť návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia.

10. Odvolací súd zamerlal svoju pozornosť na možnosť ohrozenia, resp. porušenia najlepšieho záujmu maloletých v prípade ponechania aktuálne nastoleného právneho a faktického stavu v rodine.

11. Pri prieskume vecnej správnosti napadnutého uznesenia odvolací súd skúma najlepší záujem mal. dieťaťa na nariadenom neodkladnom opatrení, podporne pritom zohľadňuje objektívne kritéria, demonštratívne vymedzené v čl. 5 Zákona o rodine.

12. Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

13. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

14. Odvolací súd prihliadnuc na zistenia vyplývajúce zo správy kolízneho opatrovníka, tvrdenia otca, majúce na zreteli predovšetkým záujem maloletých, závery súdu prvej inštancie považuje za správne vo vzťahu k zamietnutiu návrhu otca zveriť maloletých do jeho osobnej starostlivosti. Konštatuje, že v danom prípade neboli splnené zákonné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia v súlade s návrhom otca v tom zmysle, že tu je nie dôvod na okamžitý zásah súdu, nakoľko nebola osvedčená naliehavosť potreby bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov vyžadujúca si okamžitý zásah súdu. Súd prvej inštancie mal za to, že otec neosvedčil nevyhnutnosť dočasnej a okamžitej úpravy pomerov rodičov k maloletým deťom. Svoje závery založil na zistení, že nemal preukázanú dôvodnosť obáv o život, zdravie a priaznivý vývoj maloletých A. a Z. a že matka doposiaľ zabezpečovala starostlivosť o maloleté deti. Odvolací súd sa s takýmto záverom súdu prvej inštancie stotožňuje.

15. Vychádzajúc zo skutočného stavu veci odvolací súd konštatuje, že manželstvo rodičov maloletých bolo právoplatne rozvedené rozsudkom súdu prvej inštancie v konaní sp. zn. 4P/8/2017 zo dňa XX.X.XXXXX a bola schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej boli maloleté deti zverené matke a otec bol zaviazaný platením výživného po 60 eur mesačne na každé dieťa, styk otca s deťmi sa neupravoval. Rodičia mal. detí nežijú v spoločnej domácnosti cca 7-8 rokov. Matka spolu s maloletými deťmi A., Z. P. H., žije v spoločnej domácnosti s druhom p. Š.. Mal. H. pochádza z družského vzťahu s p. Š.. Maloleté deti majú vytvorené vhodné podmienky pre svoj vývin. Matka nesúhlasí s návrhom otca, pretože už neužíva alkoholické nápoje, lieči sa, berie lieky a navštevuje psychológa a psychiatra. Matka

potvrdila, že k ním chodila polícia aj záchranka z dôvodu, že u matky nastali recidívy a matka bola v tom čase veľmi nervózna a pohádala sa s priateľom, ktorý zavolať políciu, aj záchranku. Potvrdila, že napísala list na rozlúčku, ale nie preto, že by sa chcela zabiť, ale preto, že chcela upútať priateľovu pozornosť, ona by si sama nikdy neublížila. Otec sa stretáva s mal. deťmi, mal. deti väčšinou navštevujú starých rodičov, matka komunikuje s otcom mal. detí, vedia sa navzájom dohodnúť, matka otca informuje o mal. deťoch. Otec navrhuje zveriť mal. deti do jeho osobnej starostlivosti, tvrdí, že sa dokáže o mal. deti postarať, vie si prispôsobiť prácu, aby sa mohol deťom venovať. Dôvodom podania návrhu bolo, že otca kontaktoval terajší priateľ matky, p. Š., ktorý ho požiadal o pomoc, pretože matka napísala list na rozlúčku, uviedol, že matke treba nejako pomôcť. Otec sa zaujíma o mal. deti, komunikácia medzi matkou a ním sa zlepšila, od posledného incidentu sú v kontakte, situáciu spolu riešia. Otec žije aktuálne v okrese K., má dlhodobý partnerský vzťah.

16. Zo skutočného stavu veci tiež vyplýva, že v súčasnosti sú mal. deti počas týždňa v domácnosti matky, starostlivosť im zabezpečuje druh matky, p. Š. a počas víkendov navštevujú otca alebo starých rodičov v K., v zmysle dohody rodičov mal. detí a druhá matka. Otec tvrdí, že jeho úmyslom nebolo zobrať deti, ale prinútiť matku podstúpiť liečenie. Na návrhu trvá, pretože otec nevie, či matka dokončí liečbu a začne normálne fungovať. Z vyjadrenia otca vyplýva, že sa rodičia sa tak dohodli aj preto, aby deti nemuseli prestúpiť na inú školu a hlavne, aby to bolo v prospech mal. detí. Matka mal. detí dňa 31.01.2022 nastúpila na protialkoholické liečenie, ktoré trvá doposiaľ. Obe maloleté deti pri osobnom pohovore potvrdili uvedené skutočnosti a uviedli, že takýto režim im vyhovuje, deklarovali svoje želanie žiť v B. L., v domácnosti matky, spolu s ich ďalším súrodencom H., ktorý by im veľmi chýbal. Obe deti prejavili túžbu, aby sa ich matka vyliečila.

17. Z návrhu otca, z vyjadrenia kolízneho opatrovníka a samotných maloletých detí vyplýva, že matka má problém s nadužívaním alkoholu v kombinácii s liekmi. Matka súhlasila s ústavným liečením, avšak má obavy, kto by zabezpečil starostlivosť maloletým. Maloleté deti vyjadrili túžbu zostať u matky, nechcú ísť k otcovi. Zo spisu vyplýva, že súčasný partner matky poskytuje maloletým starostlivosť popri matke. Matka sa podľa zistenia odvolacieho súdu v súčasnosti podrobuje ústavnej liečbe.

18. Vyššie uvedené podľa názoru odvolacieho súdu jednoznačne svedčí o tom, že kvalita súčasného výchovného prostredia nie je v rozpore so záujmom maloletých detí a situácia v rodine nie je spôsobilá ohroziť život, zdravie a priaznivý psychický, fyzický a sociálny vývin u maloletých detí. Preto podľa odvolacieho súdu zotrvanie maloletých detí v osobnej starostlivosti matky aj vzhľadom na vyjadrenie maloletých detí, ktoré odmietajú byť zverené do osobnej starostlivosti otca, s poukazom na dohodu rodičov, je v tomto prípade žiaduce.

19. Po oboznámení sa s návrhom otca, listinnými dôkazmi a vyjadreniami kolízneho opatrovníka i maloletých detí odvolací súd dospel k záveru, že návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodný. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie nemá za dostatočne osvedčené splnenie základných zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia a to, že je potrebné bezodkladne upraviť pomery účastníkov konania z dôvodov, že by život a zdravie maloletých A. a Z. boli ohrozené.

20. Na základe listinných dôkazov odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade otec neosvedčil existenciu naliehavej potreby dočasnej úpravy osobnej starostlivosti o maloletých, teda okamžitý zásah súdu prostredníctvom neodkladného opatrenia. Podľa odvolacieho súdu bez neodkladnej úpravy pomerov nie je ohrozený zdravý fyzický, duševný či sociálny vývin maloletých, rovnako tak ani bezpečie ich výchovného prostredia. Inak povedané, v týchto súvislostiach považoval odvolací súd doposiaľ získané dôkazy za nepostačujúce pre nariadenie neodkladného opatrenia v takom rozsahu, ako navrhoval otec maloletých. Zároveň odvolací súd prihliadol na to, že matka sa podrobuje liečeniu .

21. V konaní o zmenu výchovného prostredia je nevyhnutné vyrovnáť sa so všetkými potrebnými kritériami na strane rodiča, ktorému má byť dieťa zverené. Za osvedčeného skutočného stavu tak nemožno učiniť bez vykonania rozsiahlejšieho dokazovania, ktoré bude podkladom pre prijatie spravodlivého rozhodnutia, rešpektujúceho najlepší záujem mal. detí, prihliadajúceho na výkon práva rodičov, podieľať sa osobne na výchove mal. detí.

22. Nateraz, odvolací súd, viazaný zákonnou lehotou na rozhodnutie o podanom návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, v konaní nezistil dôvod bezodkladnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania.

23. Súd prvej inštancie správne postupoval, keď návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, z tohto dôvodu odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie ako vecne správne postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

24. Odvolací súd zároveň dáva súdu prvej inštancie podnet na postup podľa § 37 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine, keďže má zato, že je to v záujme maloletých detí.

25. Veci týkajúce sa maloletých detí sú vždy citlivou oblasťou, preto je potrebné k opatreniam pristupovať s maximálnou opatrnosťou. Zákon o rodine dáva súdu v prípade, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, možnosť rozhodnúť o uložení výchovných opatrení. Výchovné opatrenia majú plniť ochrannú funkciu, to znamená napomáhať navráteniu dieťaťa do riadneho výchovného prostredia, ktoré zabezpečí, aby sa dieťa vyvíjalo v súlade so všeobecne akceptovateľnými morálnymi zásadami spoločnosti. Pri ukladaní výchovných opatrení súd má na zreteli najmä záujem dieťaťa.

26. Berúc na zreteľ vyššie uvedené, považuje odvolací súd za nevyhnutné sledujú najlepší záujem mal. detí A. a Z., aby súd prvej inštancie začal konanie z úradnej moci podľa § 37 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine, za účelom eliminovania negatívnych následkov matkinho patologického správania sa v dôsledku nadužívania alkoholu.

27. O trovách tohto odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v konečnom rozhodnutí vo veci samej.

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).